

به نام خداوند بخشنده مهربان

به یاد آر چشمانی را که بر تو نگران بودند

به یاد آر دستانی را که شب ها با نوازش های خود دردهای تو را تسکین می دادند

به یاد آر دلی را که به خاطر تو زخم ها خورده است

آن هنگام زانو بر زمین بگذار و موهبت مادر را سپاس دار ...

در تقویم رسمی جمهوری اسلامی ایران در عصر حاضر روز تولد فاطمه زهرا، در ۲۰ جمادی‌الثانی، به عنوان **روز زن** و همچنین **روز مادر** گرامی داشته می‌شود. به همین دلیل و بواسطه اهمیت این روز بخشی از حقوق زنان ارزشمند این مرز و بوم در ذیل ارائه می‌گردد. با توجه به مطلب ذیل، **مسابقه ای** جهت همکاران محترم برگزار گردیده است .

حقوق زن در قانون مدنی عبارتند از:

(۱) حق زن در تعریف دارایی خود :

طبق ماده ۱۱۱۸ زن دارای استقلال اقتصادی است و می‌تواند به هرگونه دارایی خود را تصرف کند و این دارایی با اخذ نفقه منافاتی ندارد.

(۲) حق زن در استفاده و اعمال شروط ضمن عقد:

برابر ماده ۱۱۱۹ قانون مدنی، زن به هنگام عقد می‌تواند هر شرطی را که مخالف مقتضای ذات عقد نباشد بر مرد اعمال کند.

(۳) حق فسخ نکاح در صورت جنون مرد (ماده ۱۱۲۱):

جنون به سه دسته جنون آنی، ادواری و مستمر، تقسیم می‌شود. قانونگذار می‌گوید تفاوتی بین جنون مستمر یا ادواری نیست.

۴) حق زن در طلاق رجعی:

در طلاق رجعی زن و شوهر باید به مدت سه ماه در یک منزل سکونت داشته باشند و مرد به زن نفقه بدهد؛ در این شرایط، در صورت فوت مرد، زن ارث می برد. چنانچه در این ایام مرد بخواهد زن دیگری اختیار کند حتماً باید با اجازه همسر اول یا دادگاه باشد. در ایام عده، مرد نمی تواند با خواهر زن ازدواج بکند و زنا در این دوره، زنا محسبه محسوب می شود. زن می تواند تمام وظایف زوجیت را که منافاتی با ماهیت طلاق ندارد انجام بدهد. فلسفه این امر در قرآن این است که خداوند می فرماید: شما نمی دانید شاید خداوند خیری دیگر پدید آورد (در طلاق رجعی مرد می تواند تا زمانی که عده پایان نیافته، بدون انشای عقد نکاح جدید به همسر خود رجوع نماید. به چنین طلاقی، طلاق رجعی و به چنین زنی مطلقه رجعیه گویند. بازگشت مرد به سوی همسر خود در چنین طلاقی ممکن است با ادای لفظ یا انجام فعلی صورت گیرد).

۵) حقوق دیگر:

۱) استحقاق نیمی از مهریه قبل از عروسی در صورت وقوع طلاق.

۲) حق زن در مهریه ازدواج موقت:

در ازدواج موقت اگر مهریه تعیین نشود عقد باطل است.

۳) حق زن در مسأله فسخ نکاح:

طلاق در دست مرد است، ولی در فسخ، این طور نیست و حق مشترک است، به محض اینکه شرایط فسخ ایجاد شد حق نیز ایجاد می شود.

۴) حق زن در مسأله نفقه:

این حق به محض عقد محقق می شود.

۵) حق زن در انتخاب محل سکونت:

با شرط ضمن عقد زن می تواند حق سکونت را از آن خود کند.

۶) حق زن در ترک منزل شوهر در صورت خوف از ضرر جسمی، مالی یا شرافتی:

زن بدون اجازه شوهر نمی تواند خانه شوهر را ترک کند. اما براساس ماده ۱۱۱۵ قانون مدنی گاهی اوقات حق دارد که بدون اجازه شوهر منزل را ترک کند. مثلاً هر چند خروج از کشور نیاز به اجازه مرد دارد اما زنی که مستطیع شده است و می خواهد به حج تمتع برود، می تواند بدون اجازه شوهر، خانه را ترک نماید.

۷) حق زن در استفاده از حق حبس :

تا زمانی که مرد مهریه زن را پرداخت نکرده است زن می تواند برابر ماده ۱۰۸۵ قانون مدنی از انجام وظایف زناشویی خودداری کند. حتی در این صورت نیز مرد باید نفقه را پرداخت کند.

قانون اساسی و قانون گذاری زنان

اصول متعددی از قانون اساسی، به تشریح رابطه زنان و قانون گذاری پرداخته است. در این اصول، دو مسئله کلی قابل استنباط است:

اول. قانون گذاری مختص مردان نیست. بر اساس اصل ۶۲ قانون اساسی، مجلس شورای اسلامی از نمایندگان ملت که به طور مستقیم و با رأی مخفی مردم انتخاب می شوند، تشکیل می گردد. در این اصل، اشاره نشده که انتخاب شوندگان و انتخاب کنندگان به طبقه ای خاص و به جنسیتی ویژه اختصاص داشته باشند. به علاوه، در اصل دیگری از قانون اساسی که از تعداد نمایندگان مجلس شورای اسلامی سخن می گوید، به این مسئله اشاره نمی کند که این تعداد باید از زنان یا مردان باشند. این موضوع درباره نمایندگان اقلیت های دینی هم صادق است؛ آنان هم مجازند پنج نماینده به مجلس بفرستند و فرقی نمی کند که این نمایندگان زن باشند یا مرد. بر پایه قانون اساسی، اعضای شورای نگهبان که به عنوان بخشی از قوه مقننه و به مدت شش سال برگزیده می شوند، لزومی ندارد که مرد باشند، بلکه شش نفر فقیه شورای نگهبان باید عادل و آگاه به مقضیات زمان و مسائل روز و شش نفر حقوقدان و متخصص در یکی از رشته های حقوقی و نیز مسلمان باشند. پس قانون اساسی نمی گوید که در مجلس شورای اسلامی و شورای نگهبان حتماً مردان و یا حتماً زنان حضور یابند، بلکه بر انتخاب شایستگان و افراد ذی صلاح تأکید می ورزد.

دوم. زنان منعی برای مشارکت در امر قانون گذاری ندارند. هیچ یک از اصول قانون اساسی، زنان را از مشارکت در قانون گذاری منع نکرده است؛ زیرا همه افراد ملت اعم از زن و مرد در حمایت قانون قرار دارند و از همه حقوق انسانی، سیاسی، اقتصادی و فرهنگی برخوردارند، مشروط به اینکه موازین اسلام را رعایت نمایند. همچنین عامه مردم، چه زن و چه مرد، اجازه دارند در تعیین سرنوشت سیاسی، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی خویش مشارکت نمایند. این حقی است که قانون اساسی خود را مکلف ساخته در تأمین همه جانبه آن برای مردان و زنان بکوشد. افزون بر آن، قانون اساسی، دولت را موظف کرده است حقوق زن را در تمام جهات، از جمله مشارکت مدنی وی، با رعایت موازین اسلامی تضمین نماید و زمینه های مساعد را برای رشد شخصیت زن و احیای حقوق مادی و معنوی او ایجاد کند.

بنابراین، زنان بدون هیچ گونه محدودیتی هم می توانند نمایندگان مجلس را برگزینند و هم خود به عنوان نماینده، برگزیده شوند. زنان به طور غیرمستقیم در تعیین شش نفر حقوقدان شورای نگهبان مشارکت دارند، ولی مشارکت نمایندگان زن مجلس شورای اسلامی در انتخاب این افراد، به صورت مستقیم می باشد.

زنان بر اساس اجازه قانون اساسی در همه سال های پس از انقلاب، هم در انتخابات مجالس قانون گذاری شرکت کرده اند و هم به عنوان نماینده برگزیده شده اند.

سهم ارث زن پس از فوت شوهر

براساس ماده ۸۶۱ قانون مدنی زن پس از مرگ همسرش ارث می برد به شرط این که در عقد دائم او بوده و قبل از مرگ شوهرش زنده باشد. اما ماده ۸۸۰ قانون مدنی می گوید: «اگر زن که وارث شوهر است و او را به قتل عمد رسانده باشد، ارث نخواهد برد.»

اگر شوهر در زمان فوت هیچ فرزند یا نوه ای از همسرش یا از همسران قبلی نداشته باشد، زن از اموال مرد یک چهارم ارث می برد. در غیر این صورت یک هشتم از اموال مرد را به ارث خواهد برد.

پیشتر، زن به استناد ماده ۹۴۶ قانون مدنی فقط از اموال منقول (هر چیزی که از شوهر باقی مانده بود) ارث می برد و در اموال غیرمنقول (ساختمان و زمین) سهمی به او نمی رسید. اما پس از ۷۰ سال مجلس هشتم ماده قانونی را تصویب کرد که براساس آن زن در صورت داشتن فرزند از همسر مرحومش، یک هشتم از اموال منقول، یک هشتم دیگر نیز از قیمت اموال غیرمنقول از جمله عرصه و عیان - ساختمان و زمین - ارث خواهد برد.

در صورتی که مرد هیچ فرزندی نداشته باشد، سهم زن یک چهارم از اموال منقول، همه اموال خواهد بود. همچنین از فروش اموال غیرمنقول یعنی عرصه و عیان - ساختمان و زمین - به میزان یک چهارم سهم خواهد برد.

ماده ۹۴۲ قانون مدنی می گوید: «اگر مردی دارای دو یا چهار زن عقد دائم است، پس از مرگش در صورت داشتن فرزند، یک هشتم از اموالش بین زنان به طور مساوی تقسیم خواهد شد. البته به این نکته مهم نیز باید توجه داشت، دو زن که یکی از آنها فرزندی ندارد اما زن دوم و دختر و یک پسر دارد، پس از مرگ همسر، زن اول با آن که فرزندی از شوهر متوفی نداشته است، ولی به علت وجود فرزندان همسر دوم نصف یک هشتم از اموال شوهرش را ارث خواهد برد.» ماده ۸۴۳ قانون مدنی به

وصیت کننده اجازه داده که فقط تا ثلث اموالش را وصیت کند. اگر وصیت فرد متوفی بیش از این مقدار باشد باید ورثه در خصوص بقیه اموال اجازه دهند. یعنی اگر خانه ای که از سوی شوهر متوفی برای همسرش وصیت شده از نظر قیمتی بیش از یک سوم اموال او نباشد وصیتنامه صحیح است. در غیر این صورت باید ورثه درباره بقیه ثلث اموال اجازه دهند. براساس ماده ۹۴۰ زنی که عقد دائم مرد متوفی بوده ارث می برد و اگر زنی که در عقد موقت مرد بوده ارث نخواهد برد. در ماده ۹۴۳ قانون

آمده است: «اگر مرد، زن خود را به صورت رجعی (طلاقى که به طور معمول انجام می‌یابد) طلاق داده باشد و در زمان عده فوت کرده باشد زن از اموال شوهر ارث می‌برد.

جهت اطلاعات بیشتر به منابع زیر مراجعه فرمایید

منابع : شفعه ، وصیت ارث : دکتر ناصر کاتوزان

مختصر حقوق خانواده : دکتر رضایی – دکتر اسدا... امامی

مهرماه ۱۳۹۴

امور بانوان مرکز بهداشت شهرستان بوشهر

به نام خدا

با سلام و عرض تبریک ، با توجه به مطلب پیش گفت ، سولات زیر را پاسخ دهید . به برندگان مسابقه جوایزی به قید قرعه اهدا خواهد شد. شایسته است پاسخنامه سولات را حداکثر تا تاریخ ۹۴/۱/۲۵ به امور بانوان مرکز بهداشت شهرستان بوشهر خانم مهدیان (واحد آموزش سلامت) و امور بانوان دانشگاه علوم پزشکی خانم هلال بحر (دفتر پرستاری) ارائه فرمائید .

سؤالات مسابقه:

۱. بر اساس اصل ۶۲ قانون اساسی،

الف. انتخاب شوندگان به طبقه ای خاص اختصاص دارند.

ب. انتخاب کنندگان به طبقه ای خاص اختصاص دارند.

ج. تعداد زنان و مردان دارای صلاحیت ورود به مجلس مشخص شده است.

د. زنان حق شرکت در انتخابات مجلس و ورود به مجلس را دارند.

۲. اگر مرد مهریه زن را پرداخت نکند

الف. زن حق خودداری از وظایف زناشویی را دارد.

ب. زن حق خودداری از وظایف زناشویی را ندارد.

ج. می بایست نفقه پرداخت کند و زن حق خودداری از وظایف زناشویی ندارد.

د. نمی بایست نفقه پرداخت کند و زن حق خودداری از وظایف زناشویی ندارد.

۳. در ازدواج موقت اگر عقد باطل است.

الف. مهریه تعیین گردد ب. مهریه تعیین نشود ج. مهریه مشخص و معین باشد د. مهریه پول و یا سکه باشد

۴. بر اساس ماده ۱۱۱۵ قانون مدنی،

الف. زن هرگز نمی تواند بدون اجازه شوهر خانه را ترک کند.

ب. زن گاهی اوقات می تواند بدون اجازه شوهر خانه را ترک کند.

ج. زن به هنگام عقد می تواند هر شرطی را که مخالف مقتضای ذات عقد نباشد بر مرد اعمال کند.

د. زن به هنگام عقد می تواند هر شرطی را که مخالف مقتضای ذات عقد نباشد بر مرد اعمال کند.

۵. کدام گزینه در مورد مشارکت زنان در امر قانون گذاری صحیح می باشد؟

الف. زنان برای مشارکت در امر قانون گذاری محدودیت دارند.

ب. مردان منعی برای مشارکت در امر قانون گذاری ندارند.

ج. زنان از مشارکت در قانون گذاری منع شده اند.

د. زنان منعی برای مشارکت در امر قانون گذاری ندارند.

۶. کدام گزینه صحیح نیست؟

الف. اگر زن که وارث شوهر است و او را به قتل عمد رسانده باشد، ارث نخواهد برد.

ب. براساس ماده ۹۴۰، زنی که عقد دائم مرد متوفی بوده ارث می برد و اگر زنی که در عقد موقت مرد بوده ارث نخواهد برد.

ج. براساس قانون مدنی، زن پس از مرگ همسرش ارث می‌برد به شرط این که در عقد دائم او بوده و قبل از مرگ شوهرش زنده باشد.

د. پس از ۷۰ سال مجلس هفتم، ماده قانونی را تصویب کرد که براساس آن زن در صورت داشتن فرزند از همسر مرحومش، یک هشتم از اموال منقول، یک هشتم دیگر نیز از قیمت اموال غیرمنقول از جمله عرصه و عیان - ساختمان و زمین - ارث خواهد برد.

۷. براساس ماده ۹۴۰،

الف. زنی که عقد دائم مرد متوفی بوده ارث می‌برد و اگر زنی که در عقد موقت مرد بوده ارث نخواهد برد.

ب. جنون به سه دسته جنون آنی، ادواری و مستمر، تقسیم می‌شود.

ج. قانون گذاری مختص مردان نیست.

د. هر سه مورد

۸. براساس ماده قانون مدنی زن پس از مرگ همسرش ارث می‌برد به شرط این که در عقد دائم او بوده و قبل از مرگ شوهرش زنده باشد.

الف. ۹۶۱ ب. ۱۶۸ ج. ۹۴۰ د. ۸۶۱

۹. اگر مرد، زن خود را به صورت رجعی (طلاق که به طور معمول انجام می‌یابد) طلاق داده باشد و در زمان عده فوت کرده باشد

الف. زن ارث نمی‌برد. ب. ارث فقط برای فرزندان است.

ج. زن از اموال شوهر ارث می‌برد. د. از اموال منقول ارث نمی‌برد.

۱۰. ماده ۸۴۳ قانون مدنی به وصیت‌کننده اجازه داده که فقط تا اموالش را وصیت کند.

الف. نصف ب. ربع ج. خمس د. ثلث

پاسخنامه مسابقه حقوق زن در قانون جمهوری اسلامی ایران

شماره تماس:

نام مرکز / واحد محل خدمت:

نام و نام خانوادگی:

ردیف	الف	ب	ج	د
۱				
۲				
۳				
۴				
۵				
۶				
۷				
۸				
۹				
۱۰				